

ΑΣΚΗΣΕΙΣ in latina lingua
Ανθρωπιστικές σπουδές
ΓΡΑΜΜΕΝΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

1. Civitas libera, corpus nostrum: να κλιθούν μαζί.

Ον.	civitas libera	civitates liberae
Γεν.	civitatis liberae	civitat(i)um liberarum
Δοτ.	civitati liberae	civitatibus liberis
Αιτ.	civitatem liberam	civitates liberas
Κλητ.	civitas libera	civitates liberae
Αφ.	civitate libera	civitatibus liberis

2. Να συμπληρωθούν τα κενά των καταλήξεων:

Nos bonas leges (πληθ.) servāmus.

Civitas sine libertate misera est.

Mens iudicum (πληθ.) libera est.

Vos aequitatem amātis.

Graeci libertatem amant.

Iudex legis (εν.) interpres est.

3. Ποιος ρηματικός τύπος παραλείπεται μετά το sine mente;

- non stant

4. Να μετατρέψετε τα επίθετα στις παρακάτω προτάσεις σε αναφορικές προτάσεις. Π.χ. civitas libera =civitas, quae libera est.

lex valida = Lex, quae valida est

consilium bonum = Consilium, quod bonum est

mens infirma = Mens, quae infirma est

iudex liber = iudex, qui liber est

5. Να μεταφραστούν στα λατινικά οι παρακάτω προτάσεις:

Οι Έλληνες ήσαν υπηρέτες των νόμων.
= Graeci legum servi erant

Οι νόμοι είναι η πηγή της ελευθερίας.
= Leges fons libertatis sunt

Σημεία Θεωρίας

1. Η λατινική τρίτη κλίση περιλαμβάνει, όπως και η ελληνική, ονόματα συμφωνόληκτα και φωνηεντόληκτα (σε -i). Τα σ υ μ φ ω ν ό λ η κ τ α διακρίνονται σε αφωνόληκτα, υγρόληκτα κτλ. (χωρίς ουσιαστικές διαφορές στην κλίση) και είναι π ε ρ ι τ τ ο σ ύ λ λ α β α. Όπως και στα ελληνικά, η κλίση των ουδετέρων (genus -eris) διαφέρει από την κλίση των αρσενικών - θηλυκών (lex. θ.) στην ονομαστ., αιτ. και κλητική και των δύο αριθμών.

Αρσενικά – Θηλυκά
Ενικός

Ουδέτερα

Ον.	lex	genus
Γεν.	legis	generis
Δοτ.	legi	generi
Αιτ.	legem	genus
Κλητ.	lex	genus
Αφ.	lege	genere

Πληθυντικός

Ον.	leges	genera
Γεν.	legum	generum
Δοτ.	legibus	generibus
Αιτ.	leges	genera
Κλητ.	leges	genera
Αφ.	legibus	generibus

Με την κλίση συμβαίνουν, όπως και στην ελληνική, φθογγικές αλλοιώσεις π.χ. lex < *leg-s (πρβ. φύλαξ < *φύλακ-ς)· gener-is < *genes-is (ρωτακισμός) (πρβ. γένους < *γένεσ-ος).

Πολλά μονοσύλλαβα συμφωνόληκτα (αρσ. και θηλ.) που λήγουν σε -ns (mens, fons κτλ.), -rs (ars), -bs (urbs) κτλ. σχηματίζουν τη γενική του πληθυντικού σε -ium (montium, fontium, artium). Ουσιαστικά όμως πρόκειται για φωνηεντόληκτα (mons < *montis· (για την κλίση των φωνηεντολήκτων βλ. το μάθ. VII).

Η γνώση του γραμματικού γένους των τριτοκλίτων είναι απαραίτητη όχι μόνο για τη συμφωνία με το επίθετο αλλά και για την κλίση (διαφορά αρσ.-θηλ. και ουδετέρων). Οι παρακάτω κανόνες είναι σχετικοί, γιατί οι εξαιρέσεις είναι

αρκετές. Ως βάση παίρνουμε τους τελικούς φθόγγους της ονομαστικής του ενικού.

Αρσενικά: σε -or, -os, -er, -o, -es (περιπτοσύλλαβα), -is (γεν. -eris) και -guis, -nis.

Θηλυκά: σε -x, -as, -is (ισοσύλλ.), -ēs (ισοσύλλ.), σύμφ. + s, -aus, -us (γεν. -tis και -dis) και όσα λήγουν σε -do, -go, -io.

Ουδέτερα: σε -c, -a, -l, -e, -n, -t, -ar, -ur, -us (γεν. -ris).

2. Η αναφορική αντωνυμία qui quae quod συνδυάζει τύπους και των πρωτόκλιτων-δευτερόκλιτων και των τριτόκλιτων ονομάτων (για το quod πρβ. id). Όπως όλες σχεδόν οι αντωνυμίες, δεν έχει κλητική.

3. Η γενική με ουσιαστικά μπορεί να είναι αντικειμενική (legum servus·πρβ. φύλαξ τῶν νόμων) ή υποκειμενική (fons aequitātī· πρβ. η νίκη των Ελλήνων).